

عَلى صِيَامِ
النَّهَارِ
وَبِالْقَيْ&#16
04;ُو لَةِ عَلَى
قِيَامِ
اللَّيْلِ فِ&#16
10; الزوائد “Sahur yemeđi ile
gündüz tutacağınız oruca ve öğle üzeri uykusuyla da (kaylûle)
teheccüd namazına kuvvet kazanın.”[3] Peygamberimiz, sahurunu mümkün
olan son vakte denk getirmeyi teœvik ettiği gibi, iftarın da vakit girer girmez yapılmasını teœvik
etmiştir. Sahur yemeğini yedikten neler yapmalıyız? Sahur yemeği zevk ve neœe içinde
yenir. Sahur yemeği oruca dayanma gücünü artırır. Böylece oruç
ibadetinin daha kolay yerine getirilmesine katkı sağlar. Yemek bitince eller yıkanır, diœler
fırçalanır. Oruç için hazırlanılır ve niyet edilir. Oruç tutmak için
niyet œarttır. Niyet, akœam ya da sahurda yemek yedikten sonra "Allah rızası için ramazan
orucunu tutmaya niyet ettim" diyerek edilir. Mutlaka bu cümleyi söylemek œart deđildir.
Zihinden geçirmekle de niyet olur. Sahura kalkmak da ayrıca bir niyettir. İmsak ne
demektir? İmsak: Sözliük anlamı, tutmaktır. Yemek yemenin yasaklandığı, orucun
baœlama zamanına imsak vakti denir. Sabah œafak sökmeden önceki vakte imsak vakti
denir. İmsak vaktinin baœlamasından itibaren orucu bozacak davranıœlardan sakınmak gerekir.
Orucun vakti akœam gün batıncaya kadar devam eder.
وَكُلُوا
وَاشْرَبُوا
حَتَّى
يَتَبَيَّنَ
لَكُمُ
الْخَيْطُ
اْلاَبْيَضُ
مِنَ
الْخَيْطِ
اْلاَسْوَدِ
مِنَ
الْفَجْرِ
ثُمَّ
اَتِمُّوا
الصِّيَامَ
اِلَى
اللَّيْلِ "Fecirde beyaz iplik
siyah iplikten ayırdedilinceye kadar yeyin, için. Sonra orucunuzu geceye kadar
sürdün".[4] Beyaz ve siyah ipliđin görünmesinden maksat,
gündüzün aydınlığı ile gecenin karanlığının birbirinden ayrılmasıdır. Oruca
baœlama vakti olan imsak, aynı zamanda sabah namazının kılınma vaktinin baœlangıcını teœkil
eder. Yani oruca baœlarken sabah namazının vakti de girmiœ bulunur. İftar ne demektir? Orucu
bozmak, orucu açmak, ramazanda akœam yemeği, oruç bozma vakti. İftarın zıddı,
yani oruca baœlamak, "imsak" terimiyle ifade edilir. Orucun baœlangıç ve sonu Kur'an
Kerîm'de œöyle belirlenir:
وَكُلُوا
وَاشْرَبُوا

حَتَّى
يَتَبَيَّنَ
لَكُمُ
الْخَيْطُ
اْلاَبْيَضُ
مِنَ
الْخَيْطِ
اْلاَسْوَدِ
مِنَ
الْفَجْرِ
ثُمَّ
اَتِمُّوا
الصِّيَامَ
اِلَى
اللَّيْلِ "Fecirde beyaz iplik siyah iplikten ayırt edilinceye kadar yiyin, için. Sonra orucunuzu geceye kadar devam ettirin".^[5] Ayetteki siyah iplik gece; beyaz iplik ise gündüz anlamında kullanılmıştır. Oruçta gündüzün başlangıcı, İslâm âlimlerinin büyük çoğunluğuna göre, ikinci fecirden (fecd-i sadık) itibarendir. Sona ermesi ise güneşin batmasıdır.^[6] Bu ayetteki; "Orucu geceye kadar tamamlayınız" ifadesi, iftarın güneş battıktan sonra yapılmasını gerektirir. Hz. Peygamber, bir ramazan günü yolculuk sırasında güneş batınca, Bilâl (r.a)'e bir şeyler hazırlamasını söylemiş, henüz güneş ışıklarının tam kaybolmadığını gören Hz. Bilâl'in tereddüt etmesi üzerine şöyle buyurmuştur: "Gündüz sona erip, gecenin doğu taraftan girdiğini gördüğümüz zaman oruçlunun iftar vakti gelmiştir"^[7]   Hadis-i şeriflerde iftarın acele yapılması, geciktirilmemesi istenmiştir. قَالَ
رَسُولُ
للّهِ صَلَّي
اللّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ َ
يَزَالُ
النَّاسُ
بِخَيْرٍ مَا
عَجَّلُوا
الْفِطْرَ
فَإنَّ
الْيَهُودَ
يُؤَخِّرُونَ
فِي الزوائد "Hz. Ebu Hureyre radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "İnsanlar iftarı tacil edip (geciktirmedikleri) müddetçe hayır üzere devam ederler. Öyleyse iftarı tacil edin (ilk vaktinde orucunuzu açin). Çünkü yahudiler, iftarlarını tehir ederler"^[8]   Bir Kudsî hadiste şöyle buyrulur: "Kullarımın bana en sevimli olanı, onların iftarda en acele edenidir".^[9] Enes b. Mâlik (r.a)'ten, Hz. Peygamber'in iftar etmedikçe akşam namazı kılmadıkları, hiç değilse bir yudum su içtikleri rivayet edilmiştir. Hz. Peygamberden iftar ederken

da özellikle ikinci namazından sonra mukabele okunurdu. Sosyal Yardımlaşma Sosyal yardımlaşma Kur’an ve Sünnetin önem verdiği bir konudur. لاَ يَشْبَعُ الرَّجُلُ دُونَ جَارِهِ. “Komşusu aç iken, müminin tok dolaşması yakışık almaz”[16] anlamındaki hadis, sosyal dayanışma duygusunu en çarpıcı bir biçimde gözler önüne sermektedir. Diğer taraftan bu konuda ilgisiz kalan müminler uyarılmaktadır. Küçülen dünyamızda açlara yardıma koşmak her olgun ve imkanı olan müminin temel görevlerinden biridir, iman olgunluğunun alametidir. Bu itibarla Hz.Peygamberin buyurduğu, وَ&#1571,َيُّمَا أَهْلُ عَرْصَةٍ أَصْبَحَ فِيهِمُ امْرُؤٌ جَائِعٌ فَقَدْ بَرِئَتْ مِنْهُمْ ذِمَّةُ اللَّهِ تَعَالَى “Bir mahallede bir kişi aç kalırsa, o mahalle halkı Allah’n korumasından çıkar”[17] anlamındaki hadis, hiçbir zaman hatırdan çıkarılmamalıdır. İşte Ramazan, yardımlaşmanın dayanışmanın, yaraları sarmanın, ihtiyaçiçerisinde olanların dertleri ile dertlenmenin zirveye çıktığı bir aydır. Bu ayda hayır ve hasenatta bulunmakla ilgili وعن ابنِ عباسٍ ، رضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ، قالَ : كَانَ رَسُولُ اللهِ ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم ، أَجْوَدَ النَّاسِ ، وَكَانَ أَجْوَدُ مَا يَكُونُ في رَمَضَانَ حِينَ يَلْقَاهُ جِبْرِيلُ ، وَكَانَ

جِبْرِيلُ
يَلْقَاهُ في
كُلِّ
لَيْلَةٍ
مِ&#1606.ْ
رَمَضَانَ
فَيُدَارِسُ&#16
07;ُ القُرْآنَ ،
فَلَرَسُولُ
اللهِ ،
صَلَّى اللهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّم ،
حِينَ
يَلْقَاهُ
جِ&#1576.ْرِيلُ
أَجْوَدُ
بِالخَيْرِ
مِ&#1606.َ
الرِّيحِ
المُرْسَلَة&#16
16; متفقٌ عليه . İbni
Abbâs radiyallahu anhümâ şöyle dedi: Resûlullah sallallahu aleyhi ve
sellem insanların en cömerdi idi. Onun en cömert olduğu anlar da ramazanda
Cebrâil'in, kendisi ile bulunduğu zamanlardı. Cebrâil aleyhisselâm, ramazanın her
gecesinde Hz. Peygamber ile buluşur, (karşılıklı) Kur'an okurlardı. Bundan dolayı Resûlullah
sallallahu aleyhi ve sellem Cebrâil ile bulunduğu anda, esmek için engel tanımayan
bereketli rüzgârdan daha cömert davranırdı. "[18] Enes (r.a)'dan rivayet edildiğine
göre Hz. Peygamber (s.a.s)'e; "Hangi sadaka daha faziletlidir?" diye sorulunca, "Ramazan
ayında verilen sadaka" buyurmuştur. [19] Oruç, fakirlere karşı yardım duygusunu geliştirir.
Ramazan ayı boyunca aç ve susuz kalan insan, yüce Allah'ın ihsan ettiği sayısız
nimetlerin kadrini bilir, O'na şükreder, açığın ne demek olduğunu anlamak suretiyle
de bunu devamlı tadan fakirlere yardım ellerini uzatır. Dolayısıyla mümin, imanından
kaynaklanan hassasiyet ile çevresinde ihtiyaç sahiplerini araştırıp onların dertlerine
derman olmaya çalışmalıdır. Şu gerçeği hiçbir zaman unutmamız gerekir
ki, mal da mülk de Allah'ındır. Allah kullarını bunlarla imtihan eder. Rahmet Ve
Mağfiret Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de ve Rasûlullah (s.a.s.) Efendimizin dilinde
övülen Ramazan ayı; İlâhî rahmet ve mağfiretin zirveye ulaştığı ve oluk oluk
aktığı bir aydır. Kalbimizi ve bütün organlarımızı kötülüklerden
kurtarmak ve ibadetlerle Cenab-ı Allah'ın sonsuz rahmet ve mağfiretine erişmek için, bu ay
kaçınılmaz bir fırsattır. Hz. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuşlardır:
مَنْ صَامَ
رَمَضَانَ
إِيمَاناً
واحْتِساباً
، غُفِرَ لَهُ
ما تَقَ&#1583.َّمَ
مِنْ ذنْبِهِ

 "Kim, faziletine inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır." [20] Daha önçeki peygamberlere ve ünmetlerine verilmeyen faziletler ve güzeli mezziyetler Ramazan ayında bizim Peygamberimize ve biz ünmetine verilmiştir. Peygamber Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde ünmetine verilen beş şeyden bahsederek şöyle buyurmuştur: " ünmetime ramazan da beş şey verilmiştir ki bunlar benden önçeki hiç bir peygambere verilmemiştir: 1- Ramazan ayının ilk gecesi olunca Allah Teâlâ ünmetime (rahmet bakışıyla) bakar. Allah her kime (rahmet bakışıyla) bakarsa, ona ebedî olarak azap etmez. 2- Akşamladıklarında ağızlarının kokusu Allah katında misk kokusundan daha güzeli olur. 3- Melekler her gün ve gece onlara istiğfar ederler, Allah'tan bağışlanmalarını dilerler. 4- Allah teâlâ cennetine emredip: "Kullarım için hazırlanıp süslen. Onların dünya meşakkatlerinden kurtulup, benim yurduma ve ihsanıma istirahat için gelmeleri yaklaştı." buyurur. 5- Gecenin sonu olunca, Allah (c.c.) hepsini bağışlar. Orada bulunanlardan biri: "- O gece Kadir gecesi midir?" deyince: Hayır, çalışanları görmüyor musun? Onlar çalışıp işlerini bitirince kendilerine ücretleri tam olarak ödenir." [21] Buyurdu. Ramazan ayına kavuşup da, o ayı Allah'ın razı olacağı şekilde geçirenleri Rabbimiz af ve mağfiret edecektir. O halde; evveli rahmet, ortası mağfiret ve sonu da cehennem ateşinden kurtuluşa vesile olan Ramazan ayını en iyi bir şekilde değerlendirmeye çalışmalıyız. Peygamber Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde: "Ramazanda Allah'ı zikreden bağışlanır ve Allah'tan isteyenin isteği geri çevrilmez." [22] buyurmuştur. Yüce Allah, kulun hatasından dönmesi, bağışlanması ve kendisine yönmesi için başka fırsatlar da tanımıştır. İşte bu çerçeve Müslüman için günliük, haftalık ve yıllık arınma fırsatları sunmuştur. (“Büyük günahlardan kaçinılması halinde, beş vakit namaz, aralarında işlenen günahları, aynı şekilde Cuma diğer cumaya, Ramazan diğer Ramazana kadar işlenen günahlar örter.” hadisi [23] bunu anlatmaktadır. Sığınacağımız tek liman, çalacağımız tek kapı yüce Mevlârsquo;mızın rahmet kapısıdır. “Ben nice günahlar işledim. Ben bile kendi kendimi affetmem.” gibi kuruntular, bizlere Allah’ın rahmetinden umut kestirmesin. Ramazan ayı bir çok bereketin bir arada yaşandığı, bin aydan daha faziletli kadir gecesinin içinde bulunduğu bir aydır. Gündeüzünde oruç, gecesinde teravih namazlarıyla Allah’ın kulları olduğumuzu O’nun yolunda olduğumuzu gösteriyoruz. Sadece O’na yöneliyoruz ve sadece O’ndan bağışlanma ve yardım diliyoruz. İşte bu nedenle Allah’a yalvarıp, tevbe edip, af diliyoruz. Bir kul günah işler ve: “Allah’ım, benim günahlarımı bağışla!” der. Allah da şöyle buyurur: “Kulum günah işledi. Kendisini affedecek hem de sorumlu tutacak bir Rabbinin bulunduğunu bildi.” Kul dönüp tekrar günah işler ve: “Allah’ım beni bağışla.” der. Allah da: “Kulum günah işledi. Hem affedecek hem de sorumlu tutacak bir Rabbinin bulunduğunu bildi.” der. Kul tekrar dönüp günah işler ve: “Rabbim günahımı bağışla! der. Allah da kulum günah işledi, affedecek ya da sorumlu tutacak bir Rabbinin bulunduğunu bildi. Haydi istediğini yap. Ben seni bağışladım.” [24] Rasulullah (s.a.v.) buyurdu: “Allah Teala buyurdu: Ey Ademoğlu! Bana dua ettiğin, benden umduğun sürece aldığım, sende olan hataları affederim. Ey Ademoğlu! Günahların gök bulutlarına ulaşsa bile af dilediğinde günahlarını bağışlarım. Ey Ademoğlu, Bana şirk koşmaksızın yer dolusu hatalarla gelip huzuruma çıksan, sana yer dolusu, mağfiretle gelirim.” [25] Ramazan Ve Kadir Gecesi Ramazan günlerinin en önemli olayı Kadir Gecesi olduğu için onun hakkında biraz bilgi vermek istiyorum. Kadir Gecesi, gecelerin en feyizlisi ve

bereketlisidir. Bu gece ¸ok; şereflî ve m&stesnâ bir gecedir. Kur'an-ı Kerim'de m&stakil; bir sûre ile şereflî y&kseltilmiş, Kur'an’ın 97. sûresi olan “Kadir sûresi” buna tahsis edilmiştir. Bu sûrede gece ile ilgili olarak şöyle buyrulur:

اِنَّا
اَنْزَلْنَاهُ فى لَيْلَةِالْقَدْرِوَمَا
اَدْريكَمَالَيْلَةُالْقَدْرِلَيْلَةُالْقَدْرِخَيْرٌ مِنْاَلْفِشَهْرٍتَنَزَّلُالْمَلئِكَةُوَالرُّوحُفيهَابِاِذْنِرَبِّهِمْمِنْ كُلِّاَمْرٍسَلَامٌهِىَ حَتّىمَطْلَعِالْفَجْرِوهَا فِىالْعَشْرِالأَوَاخِرِمِنْرَمَضَانَ

لَيْلَةَ
الْقَدْرِ
فِى
تَاسِعَةٍ
تَبْقَى ، فِى
سَابِعَةٍ
تَبْقَى ، فِى
خَامِسَةٍ
تَبْقَى &#1dquo;Siz Kadir gecesini
Ramazanın son on günü içerisindeki tek rakamlı gecelerde arayınız”
buyurulmuştur.[\[27\]](#) Başka bir hadisinde de, فَمَنْ
كَانَ
مُتَحَرِّيَ&#16
07;َا
فَلْيَتَحَر&#16
17;َهَا فِى
السَّبْعِ
الأَوَاخِرِ&#nbs
p; … &#1dquo;Kim kadir gecesini ararsa onu (Ramazanın) son yedi günü
içerisinde arasın” buyurulmaktadır.[\[28\]](#)
وَعَنْ
عَائِشَةَ
رَضِيَ اللهُ
عَنْهَا
قَالَتْ : «
كَانَ
رَسُولُ
اللهِ ،
صَلَّى اللهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّم ،
إِذَا دَخَلَ
العَشْرُ
أَحْيَى
اللَّيْلَ ،
وَأَيْقَظَ
أَهْلَهُ ،
وَشَدَّ
المِئْزَرَ »
متفقٌ عليه . Âişe
radiyallahu anhâ şöyle dedi: Ramazan ayının son on günü girdiğinde
Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geceleri ihyâ eder, ev halkını uyandırır, ibadete
soyunarak eşleriyle ilişkiyi keserdi.[\[29\]](#) Kadir gecesinin, senenin herhangi bir gecesine olabileceği de
rivayet edilmiştir. Ebu Hanife bu görüştür. Buna göre senenin her gecesine Kadir
gecesi olarak değerlendirilmelidir. O halde gecelerimizi özellikle Ramazan gecelerini iyi
değerlendirmek gerekir. Her gün akşam ve yatsı namazını camide cemaatle kılan kişi, o
geceyi ihya etmiş demektir. Kim bilir o gece belki de Kadir gecesidir. Sabah namazını camide
kılmak da geceyi ihya etmek noktasında çok önemlidir. Kadir gecesinin öyle bir

